

Filosofia del Llenguatge II

La parla

Primavera, 2022-2023

*Aquests apunts poden contenir imprecisions.
No són substitut d'anar a classe, ni pretenen suplir la docència.*

Grice: significat i intencions

Professor: Josep Macià Fàbrega (josep.macia@ub.edu)

1.1. Repàs

Hi ha diversos termes de l'anterior semestre que és rellevant que es recordin:

Frase	Expressió amb subjecte i predicat.
Enunciat	Expressió que expressa certesa o falsedat.
Proposició	Fragment de l'enunciat que li dona el seu valor.
Tipus	Entitat universal i abstracta.
Exemplar	Entitat concreta.
Proferència	Exemplar lingüístic (escrit o oral).

Figura 1. Termes repassats

1.2. Significat ocasional i atemporal

És necessari distingir entre:

Significat ocasional del parlant	Significat atemporal de les expressions
Situació on no hi ha cap expressió tipus que per ella mateixa signifiqui cap cosa.	Significat universal d'una expressió, sense prendre en consideració context.
<i>Exemple:</i> mirar la porta per on s'ha entrat de manera significativa quan algú pregunta per on ha entrat la persona.	<i>Exemple:</i> "Ho has fet fabulosament!" atemporalment vol dir fer alguna cosa bé. Amb context podria ser sarcasme.

Figura 2. Significats ocasionals i atemporals

Grice diu que per entendre què és el que fa que una *frase tipus* signifiqui una cosa o una altra en cada societat cal remetre's als **casos més senzills** possibles. Només quan s'entenguin aquests, es podrà escalar a situacions més complexes.

1.2.1. El programa de Grice

El programa de **Grice** té dos passos rellevants:

1. Explicar el **significat atemporal** de les expressions en termes del **significat ocasional** del parlant.
2. Explicar el **significat ocasional** del parlant en termes d'**intencions** i altres estats mentals.

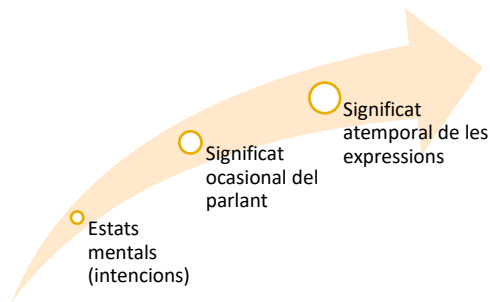

Figura 3. Progressió explicativa dels significats segons Grice

1.3. Significat natural i no-natural

S'hi utilitza l'expressió *voler dir* (en català, intercanviable amb *significar*) a:

Aquestes taques vermelles volen dir que el nen té el xarampió.

Per aportar un significat nou a les *taques vermelles*. Però l'expressió *voler dir* té **dos sentits**: a **Grice** n'hi interessa un i, per evitar que l'altre interfereixi, els distingeix clarament. Fa tests, que es fan *comprovant que quedi una frase coherent*. Són:

A) És coherent dir: **X vol dir que P, però no P.**

Aquestes taques vermelles volen dir que el nen té el xarampió. * <i>Però no el té.</i> ¹	Això és incoherent: encara que es pugui voler dir que <i>les taques podrien voler dir...</i> la frase en si, redactada com està, no té sentit.
Aquest fum vol dir que hi ha combustió. * <i>Però no hi ha combustió.</i>	Aquesta senyal és ineludible: si es dona és que <i>s'ha d'haver donat</i> el que s'estipula, perquè el parlant es <i>compromet</i> a les dues coses.
Aquest timbre vol dir que és l'hora del pati. Però no l'és.	Podria ser que hagi sonat però que hagi sigut per error. No hi ha cap contradicció.
Aquest senyal vol dir que ara ve un revolt a l'esquerra. Però no ve cap revol a l'esquerra, sinó a la dreta.	Podria ser que el senyal s'hagi col·locat malament. No hi ha cap incoherència.
El comentari de la presidenta "Ens haurem d'estrènyer el cinturó" vol dir que haurem de reduir les despeses; però realment no caldrà que reduïm les despeses.	Se'n podria desdir o podria estar equivocada.

Figura 4. Aplicació del Test A a les cinc frases d'exemple

¹ Posar un asterisc davant d'una frase, per convenció, vol dir que la frase té algun problema o està mal construïda.

B) A partir de *X vol dir que P* podem, en principi, concloure que **amb X es vol (o es volia) dir que P** i també que **algú vol (o volia) dir que P amb X**.

<i>Amb aquestes taques vermelles es vol dir que el nen té el xarmpió.</i>	Això és incoherent: ningú pot <i>voler dir res</i> amb les taques vermelles del nen.
<i>Amb aquestes taques vermelles algú vol dir que el nen té el xarmpió.</i>	
<i>Amb aquest fum es vol dir que hi ha combustió.</i>	Absurda. Ningú pot voler dir que <i>algú vol dir</i> que hi ha combustió amb fum.
<i>Amb aquest fum algú vol dir que hi ha combustió.</i>	
<i>Amb aquest timbre es vol dir que és l'hora del pati.</i>	Hi ha d'haver hagut una persona que volgués significar amb el timbre que era l'hora del pati.
<i>Amb aquest timbre algú vol dir que és l'hora del pati.</i>	
<i>Amb aquest senyal es vol dir que ara ve un revolt a l'esquerra.</i>	Sí que hi ha hagut d'haver algú que volia indicar amb un senyal que venia un revolt a l'esquerra.
<i>Amb aquest senyal algú vol dir que ara ve un revolt a l'esquerra.</i>	
<i>Amb el comentari "Ens haurem d'estrènyer el cinturó" vol dir que haurem de reduir les despeses.</i>	Se'n podria desdir o podria estar equivocada.

Figura 5. Aplicació del Test B a les cinc frases d'exemple

Segons **Grice**, amb els exemples 1 i 2 s'usa el **significa natural**; amb els exemples 3, 4 i 5, **significa no natural**.

Notació	
<i>Significa Natural</i>	<i>Significa No Natural</i>
significa _N	significa _{NN}

Figura 6. Notació de la distinció entre ambdós significa segons Grice

Així, el resultat dels **Tests A i B** és el següent:

Test A (és adequat dir: <i>X vol dir que P, però no P</i>).	No ho és:	S'ha usat <i>significa</i> en el sentit significa_N .
	Ho és:	S'ha usat <i>significa</i> en el sentit significa_{NN} .

Test B (podem concloure <i>amb X es vol dir que P</i> o <i>amb X, algú vol dir que P</i>).	No ho podem concloure:	S'ha usat <i>significa</i> en el sentit significa_N .
	Ho podem concloure:	S'ha usat <i>significa</i> en el sentit significa_{NN} .

Figura 7. Classificació dels *significa* segons els resultats dels Tests de Grice

1.4. Bicondicionals

L'expressió **p siss q** es llegeix com *p si i sols si q*, i vol dir el mateix que:

Si p aleshores q

Si q aleshores p

1.5. Proposta causal

A partir d'ara, si no s'especifica el contrari sempre s'usarà **significat no natural**.

x significa_{NN}	x tendeix a produir en l'audiència certa actitud A.
quelcom siss	x tendeix a ser produït pel fet que el <i>qui el produeix té</i> actitud A.

Figura 8. Proposta causal (no la de Grice)

El contingut d'A és allò que x significa. Si A és la creença que *p*, x significa que *p*.

1.5.1. Dificultats

La dificultat principal (a) és:

<i>Posar-se el frac per anar a ballar.</i>	No significa _{NN} que aniré a ballar aquesta nit.
<i>El professor connecta el projector.</i>	No significa _{NN} que la classe començarà.

Figura 9. Dificultat (a) de la Proposta causal

Són casos on determinada acció *x* no significa_{NN} res, però tot i així **es compleix la condició de la dreta del bicondicional**. És a dir: són casos on tenim un exemple concret pel qual falla la direcció *dreta-esquerra* del bicondicional de la proposta causal.

La següent dificultat (b):

<i>L'Ot demà jugarà el partit de futbol.</i>	No significa _{NN} que l'Ot no està lesionat.
<i>Aviat plourà.</i>	No significa _{NN} que ara hi ha núvols foscos

Figura 10. Dificultat (b) de la Proposta causal

Són casos on s'usa un *x* que significa_{NN} quelcom, però la proposta causal ens diu que aquest *x* hauria de significar una cosa que no és el que *x* significa. La frase *L'Ot jugarà el partit de futbol* té significat_{NN}: que **l'Ot jugarà el partit de futbol**. Però segons la

proposta causal (*el contingut d'A és allò que x significa*), *L'Ot jugarà el partit de futbol* també hauria de significar_{NN} que *l'Ot no està lesionat*, i això no és cert.

Per què, segons la proposta causal, *L'Ot demà jugarà el partit de futbol* també hauria de significar_{NN} que *l'Ot no està lesionat*?

Perquè l'ús de *L'Ot jugarà el partit de futbol* tendeix a produir en l'audiència la creença que l'Ot no està lesionat i, per altra banda, qui profereix la frase ho sol fer perquè creu que l'Ot no està lesionat. Es compleixen les dues condicions de la dreta del bicondicional: *x* té significat_{NN}, i el que significa és el contingut de l'actitud *A*.

Quin és el contingut de l'actitud A en el nostre exemple? L'actitud *A* és la creença que l'Ot no està lesionat; el contingut de l'actitud *A* (la creença que l'Ot no està lesionat) és que l'Ot no està lesionat (proposició). I, segons la proposta causal una preferència de *L'Ot jugarà el partit de futbol* hauria de significar_{NN} que l'Ot no està lesionat.

Figura 11. Pregunta d'aprofundiment sobre la proposta causal

Grice considera especialment important la tercera dificultat (c). Aquesta anàlisi **no té en compte que existeix el significat ocasional del parlant** (SOP): que es pot significar en base a convencions o hàbits previs. La *tendència* no aplicaria en aquests casos, perquè l'anàlisi només empra *frases tipus*. Només valdria per analitzar el significat estàndard d'un signe, no per quan s'ha significat_{NN} alguna cosa en una ocasió particular.

1.5.2. Proposta d'anàlisi de significat_{NN} ocasional del parlant de Grice

Es consideren versions prèvies: les seves dificultats aproximen a la versió de *Meaning*². Per significar s'observen, per ara, preferències informatives, descriptives o afirmatives.

*El "parlant" P significa_{NN} quelcom en "emetre" X si i sols si P "emet" X intentant produir certa creença C en l'audiència A.*³

Contraexemples:

- Deixant un pèl del Pere a l'escena del crim vull que el detectiu cregui que és culpable. Però el pèl en si no *significa*: la conclusió no varia amb la meua *intenció*.

Ara, una versió més avançada del Significat Ocasional del Parlant és:

*El "parlant" P significa_{NN} quelcom en "emetre" X si i sols si P "emet" X intentant (i) produir certa creença C en l'audiència A i (ii) que A reconegui la intenció de (i).*⁴

² *Meaning*, Grice (1975).

³ Significat Ocasional del Parlant (versió 1).

⁴ Significat Ocasional del Parlant (versió 2).

Contraexemples:

- Herodes fa portar el cap de Joan Baptista a Salomé (tot i que no *significa_{NN}* res: sense l'acció d'Herodes Salomé hauria conclòs el mateix en veure el cap sol).
- El marit deixa els trossos del gerro que ha trencat el fill perquè ho vegi la dona.

La tercera versió del SOP estipula que:

El “parlant” P significa_{NN} quelcom en “emetre” X si i sols si P “emet” X intentant (i) produir certa creença C en l’audiència A, (ii) que A reconegui la intenció de (i), i que el reconeixement d’A descrit a (ii) sigui una de les raons per les quals A passa a tenir la creença C.⁵

Una formulació alternativa (però equivalent) d’aquesta versió es llegeix:

*El “parlant” P significa_{NN} quelcom en “emetre” X si i sols si P “emet” X intentant (i) produir certa creença C en l’audiència A, (ii) que A reconegui la intenció de (i), i **amb la intenció que** el reconeixement d’A descrit a (ii) sigui una de les raons per les quals A passa a tenir la creença C.⁶*

Cal tenir en compte que la tercera versió del SOP és un cas concret de la **versió 3R**, que canvia *parlant* per **proferidor** i creença C per **resposta R**.

Contraexemples:

- El marit que ha deixat roba interior femenina fent veure que no sap que la seva dona l’observa. Fingeix que l’escampa perquè ella la trobi i dedueixi que ell té una amant. Té la intenció que ella sàpiga que ell té una amant. (La roba interior *no significa_{NN}* res, perquè si no fos deliberat ella pensaria el mateix; així, encara que es compleixin les tres condicions a la dreta del bicondicional, aquest és fals).

Finalment, per tal d’evitar aquests contraexemples, es dona una quarta versió del SOP:

El “parlant” P significa_{NN} quelcom en “emetre” X si i sols si P “emet” X intentant (i) produir certa creença C en l’audiència A, (ii) que A reconegui la intenció de (i), que el reconeixement d’A descrit a (ii) sigui una de les raons per les quals A passa a tenir la creença C, i que A reconegui que P té la intenció de (ii).⁷

Resumint, les quatre versions del SOP es poden esquematitzar, additivament:

⁵ Significat Ocasional del Parlant (versió 3).

⁶ Significat Ocasional del Parlant (versió 3, alternativa equivalent).

⁷ Significat Ocasional del Parlant (versió 4).

El “parlant” P <i>significa_{NN}</i> <i>quelcom</i> en “emetre” X si i sols si P “emet” X intentant...	
(i)	...produir certa creença C en l'audiència A, ...
(ii)	...que A reconegui la intenció de (i), ...
(iii)	...que el reconeixement d'A descrit a (ii) sigui una de les raons per les quals A passa a tenir la creença C, ...
(iv)	...i que A reconegui que P té la intenció de (ii).

Figura 12. Resum additiu de les quatre versions del SOP

Cal aprofundir en el *significa_{NN} quelcom* que fins ara s'ha donat per assumit. A partir de la **tercera versió**, resulta natural determinar que, quan algú significa alguna cosa, allò que significa és *el contingut de la creença C que té la intenció de produir en l'audiència*.

Així, la **nova versió 3*** s'escriurà:

*El “parlant” P **significa_{NN}** que C en “emetre” X si i sols si P “emet” X intentant (i) produir certa creença C en l'audiència A, (ii) que A reconegui la intenció de (i), i que el reconeixement d'A descrit a (ii) sigui una de les raons per les quals A passa a tenir la creença C.*⁸

La **nova versió 4*** es formularia de manera anàloga.

El “parlant” P significa_{NN} que C en “emetre” X si i sols si P “emet” X intentant...	
(i)	...produir certa creença C en l'audiència A, ...
(ii)	...que A reconegui la intenció de (i), ...
(iii)	...que el reconeixement d'A descrit a (ii) sigui una de les raons per les quals A passa a tenir la creença C, ...
(iv)	...i que A reconegui que P té la intenció de (ii).

Figura 13. Resum additiu de les versions del SOP 3* i 4*

Finalment, en base a totes les solucions dels casos (1.7), una última **versió 3*****:

El “parlant” P <i>significa_{NN}</i> <i>que C</i> en “emetre” X si i sols si P “emet” X intentant, per a tota audiència A que tingui les característiques (contextualment rellevants) B...	
(i)	... augmentar el grau d'activació en l'audiència A de la creença C...
(ii)	...A reconegui que P té la intenció de (i), ...
(iii)	...i el reconeixement d'A descrit a (ii) sigui una de les raons per les quals A passa a tenir la creença que el parlant té activada la creença C.

Figura 14. Versió del SOP 3***

⁸ Significat Ocasional del Parlant (versió 3*).

1.6. Condició necessària i suficient

Es distingeixen de la següent manera (en un **condicional**):

Si és veritat que:	Aleshores:
$P \text{ aleshores } Q$	P és una condició suficient per Q
	Q és una condició necessària per P

Figura 15. Distinció entre condició necessària i condició suficient en condicionals

En un **bicondicional** (és a dir, dos condicionals):

Si és veritat que:	Aleshores:
$P \text{ siss } Q$	P és una condició suficient per Q
	Q és una condició necessària per P
	Q és una condició suficient per P
	P és una condició necessària per Q

Figura 16. Distinció entre condició necessària i condició suficient en bicondicionals

És especialment rellevant en les versions del SOP: que el “parlant” P signifiqui_{NN} que C en “emetre” X és condició **necessària** de totes les clàusules del SOP, i viceversa.

1.7. Exemples

Ampliació de les consideracions de les versions del SOP anteriorment exposades:

1.7.1. Cas de l'examen

Basat en el SOP versió 3*.

Un alumne en un examen oral:

- **El professor pregunta:** *Quin any va néixer Descartes?*
- **L'alumne respon:** *Descartes va néixer l'any 1596.*

L'alumne significa_{NN} que Descartes va néixer l'any 1596, però **no té la intenció de produir en el professor la creença** que Descartes va néixer l'any 1596: l'alumne sap perfectament que **el professor ja ho sap**. No es compleix, doncs, que l'alumne tingui la intenció de la clàusula (i) del SOP versió 3*.

Si no té la intenció de (i), tampoc pot tenir la intenció de (ii) (**no pot tenir la intenció que el professor reconegui que ell té una intenció que no té**). Tampoc es compleix que l'alumne tingui la intenció descrita a la clàusula (iii): l'alumne **no té la intenció que el professor passi a creure que Descartes va néixer l'any 1596 gràcies a reconèixer que ell li ho vol fer creure**.

Solucions		
	En lloc de...	Tenir...
1	...tenir com a condició per a significar que C que P té la intenció de produir en l'audiència A la creença que C	...la condició que P té la intenció de produir en l'audiència A la creença que P té la creença que C.
2	...dir que P té la intenció de produir la creença que C en l'audiència A	...que P té la intenció d'activar en A la creença que C.

Figura 17. Possibles solucions del cas de l'examen oral

La segona alternativa és poc apta per al cas (encaixaria millor en un examen escrit). Combinant les dues idees s'obté el **SOP versió 3*AP** (Activació-en-Parlant):

El "parlant" P significa _{NN} que C en "emetre" X si i sols si P "emet" X intentant...	
(i)	...produir certa creença C en l'audiència A, ...
(ii)	...que A reconegui la intenció de (i), ...
(iii)	...i que el reconeixement d'A descrit a (ii) sigui una de les raons per les quals A passa a tenir la creença que el parlant té activada la creença C.

Figura 18. Versió del SOP 3*AP

1.7.2. Cas del soliloqui, el diari personal o l'assaig en veu alta d'un discurs

Basat en el SOP versió 3.

Sembla que **no hi ha cap audiència**, i per tant no es poden complir les condicions de la versió 3 del SOP. Semblaria que no es compleix ni tan sols la condició (i).

Per tal de solucionar el cas s'hauria de **fer que l'anàlisi faci referència a les intencions que es tindrien en la situació hipotètica en que hi hagués una audiència.**

El "parlant" P significa _{NN} que C en "emetre" X si i sols si...		
	...si P creu que hi ha una audiència A, P 'emet' X intentant que...	...i si P no creu que hi hagi una audiència, P emet X intentant que, si hi hagués una audiència A, aleshores...
(i)	...es produeixi en A la creença C,P produiria en A la creença C, ...
(ii)	...que A reconegui la intenció de (i),A reconeixeria que P tenia la intenció de (i) en l'emetre X, ...
(iii)	...i que el reconeixement d'A descrit a (ii) sigui una de les raons per les quals A passa a tenir la creença C.	...i el reconeixement d'A descrit a (ii) seria una de les raons per les quals A passaria a tenir la creença C.

Figura 19. Versió alternativa disjuntiva del SOP 3 per als casos sense audiència

Però les anàlisis disjuntives són menys generals i, generalment, menys explicatives (en un cas extrem, es podria fer tan sols una llista d'opcions, cosa que seria descriptiva, no explicativa) que les no disjuntives. Usant una idea de Grice, es pot donar una anàlisis amb tots els casos:

<i>El “parlant” P significa_{NN} que C en “emetre” X si i sols si P “emet” X intentant, per a tota audiència A que tingui les característiques (contextualment rellevants) B...</i>	
(i)	<i>...es produeixi en A la creença C...</i>
(ii)	<i>... A reconegui que P té la intenció de (i), i...</i>
(iii)	<i>...el reconeixement d'A descrit a (ii) sigui una de les raons per les quals A passa a tenir la creença C.</i>

Figura 20. Versió alternativa no disjuntiva del SOP 3 per als casos sense audiència

Tenir les característiques contextualment rellevants en un determinat cas pot consistir, per exemple, en: ser la persona que ara m'està escoltant, ser algú que llegeix aquest conte que ara estic escrivint, ser un gat que pogués entendre el català...

Per exemple: es podria fer un pastís sense saber si el tastarà mai ningú, però tenint la intenció que, *si algú l'arribés a tastar*, experimentaria uns sabors específics.

1.7.3. Cas de la conclusió de l'argument

Basat en el SOP versió 3.

Els casos on algú **fa una afirmació que s'ha esforçat a justificar de forma raonada** el parlant no pretén que l'audiència passi a creure el que ell afirma simplement perquè ell els hi ho vol fer creure, sinó en base únicament a les raons que el parlant ha proporcionat a favor de l'afirmació (les premisses de l'argument). No sembla complir-se, per tant, la condició (iii) del SOP versió 3. Per tant, en aquests casos **el parlant ha significat_{NN} quelcom, però no es compleixen la part dreta del bicondicional** de la versió 3 del SOP: en particular, (iii).

Se soluciona adoptant el **SOP versió 3*^{AP}** (Activació-en-Parlant):

<i>El “parlant” P significa_{NN} que C en “emetre” X si i sols si P “emet” X intentant...</i>	
(i)	<i>...produir certa creença C en l'audiència A, ...</i>
(ii)	<i>...que A reconegui la intenció de (i), ...</i>
(iii)	<i>...i que el reconeixement d'A descrit a (ii) sigui una de les raons per les quals A passa a tenir la creença que el parlant té activada la creença C.</i>

Figura 21. Recordatori de la versió del SOP 3*^{AP}

Suposem que s'ha donat l'argument següent:

Si l'Anna va venir a la festa, aleshores la Berta també va venir a la festa, perquè l'Anna i la Berta sempre van juntes a tot arreu; L'Anna va venir a la festa: per tant, la Berta va venir a la festa.

Si s'adopta el **SOP versió 3*AP**, aleshores ja no sorgeix la dificultat que plantejava el cas de la conclusió de l'argument. Quan es profereix la conclusió de l'argument (*la Berta va venir a la festa*), es tenen les següents *intencions*:

- Que A **cregui que jo tinc activada la creença** que la Berta va venir a la festa.
- Que A **reconegui que jo tinc la intenció que A cregui que jo tinc activada la creença** que la Berta va venir a la festa.
- Que A cregui això (que jo tinc activada la creença que la Berta va venir a la festa) **gràcies a que A reconegui que jo tinc la intenció que A cregui això**.

Això és perfectament compatible amb que jo no pretengui en absolut que A cregui que la Berta va venir a la festa en base a reconèixer que jo li ho vull fer creure. Jo puc creure sense problema que la única raó d'A per a creure la conclusió serà el fet que **A ha acceptat les premisses de l'argument i que l'argument és deductivament vàlid**.

1.7.4. Cas del nom a la punta de la llengua

Basat en el SOP versió 3.

Algú té el nom d'una persona *a la punta de la llengua*:

- Se li **recorda**: *Aquest noi es diu Anselm*.

No es pot pretendre que la persona passi a creure que el noi es diu Anselm perquè reconegui la intenció de voler-li fer creure això. Ell **ja ho creia, simplement no ho recordava**, i la proferència li ha servit per a fer-li present el que ja sabia. No es compleix la condició (i), i encara més clarament no es compleix (iii) de la versió 3 del SOP.

Se soluciona considerant que es diu *Aquest noi es diu Anselm* amb diverses **intencions**:

1	Les que descriu el SOP versió 3*AP (Activació-en-Parlant) i que són les que fan que se signifiqui _{NN} que aquell noi es diu <i>Anselm</i> .
	Són compatibles amb que no es pretengui produir en A la creença que el noi en qüestió es diu Anselm (se sap que A ja ho sap).
2	Ajudar A a tenir activada la creença que el noi es diu Anselm.
	Aquesta, però, no és una de les intencions que fan que se signifiqui _{NN} que el noi es diu Anselm.

Figura 22. Intencions d'ajudar a trobar el nom a la punta de la llengua

Anàlogament, dir-li a l'Emília *Et regalaré una capsa de bombons* amb la intenció de fer-la contenta no és una de les intencions que fan que signifiqui_{NN} que li regalaré una capsa de bombons.

1.7.5. Cas de la repetició d'una frase

Basat en el SOP versió 3.

Un grup de gent van repetint una frase: *Ho hem aconseguit!* Tots saben que tots ja creuen això: **ningú està proferint la frase amb la intenció de produir la creença en els altres**. No es compleix la condició (i), ni les altres, de la versió 3 del SOP.

Una alternativa és **considerar diferents graus d'activació de les creences**. Just en el moment que es diu que C, el parlant i els oients tenen màximament activada la creença que C, però després el grau d'activació d'aquesta creença comença a decreïxer.

Per tant, alternativament, es podria canviar la clàusula (i) per:

<i>El "parlant" P significa_{NN} que C en "emetre" X si i sols si P "emet" X intentant...</i>	
(i)	...augmentar el grau d'activació en l'audiència A de la creença C.

Figura 23. Clàusula (i) alternativa per al cas de la repetició d'una frase

1.7.6. Cas de certes persones dins l'espectre autista, o dels nens petits

Basat en el SOP versió 3.

Els nens de menys de quatre anys no passen *el test de la creença falsa*. Això sembla indicar que no són capaços de tenir creences o intencions complexes sobre els estats mentals dels altres. Per tant, sembla que **serien completament incapaços de tenir la mena d'intencions que es descriuen a la dreta del bicondicional de la versió 3 del SOP**. Malgrat això un nen que encara no passa el test sembla perfectament capaç de significar_{NN} que vol menjar macarrons, o que vol posar-se les seves faldilles blaves.

Hi ha dues possibles solucions:

- **Reconèixer diferents tipus de comunicació**, alguns dels quals s'aproximen a significat_{NN} sense arribar a ser-ho, i proposar que algunes persones no signifiquen_{NN} de forma plena. Tanmateix, es troba que hi ha comentaris fets per aquestes persones que clarament signifiquen_{NN}.
- **No hi ha evidència que els nens no puguin tenir creences o intencions** (almenys implícitament) sobre els estats mentals dels altres. Hi ha certa evidència que els nens a partir dels quinze mesos passen una versió més simple del test de la creença falsa.

1.8. El significat atemporal de les expressions

Grice distingeix dues parts en l'anàlisi de *significat atemporal d'una expressió* a partir el significat ocasional d'un parlant (que analitza en termes mentals o intencions):

<i>El significat atemporal d'una expressió tipus per a</i>	un parlant.
	una comunitat lingüística.

Figura 24. Distinció entre les dues parts de l'anàlisi del significat atemporal d'una expressió

Aquesta en seria l'estructura:

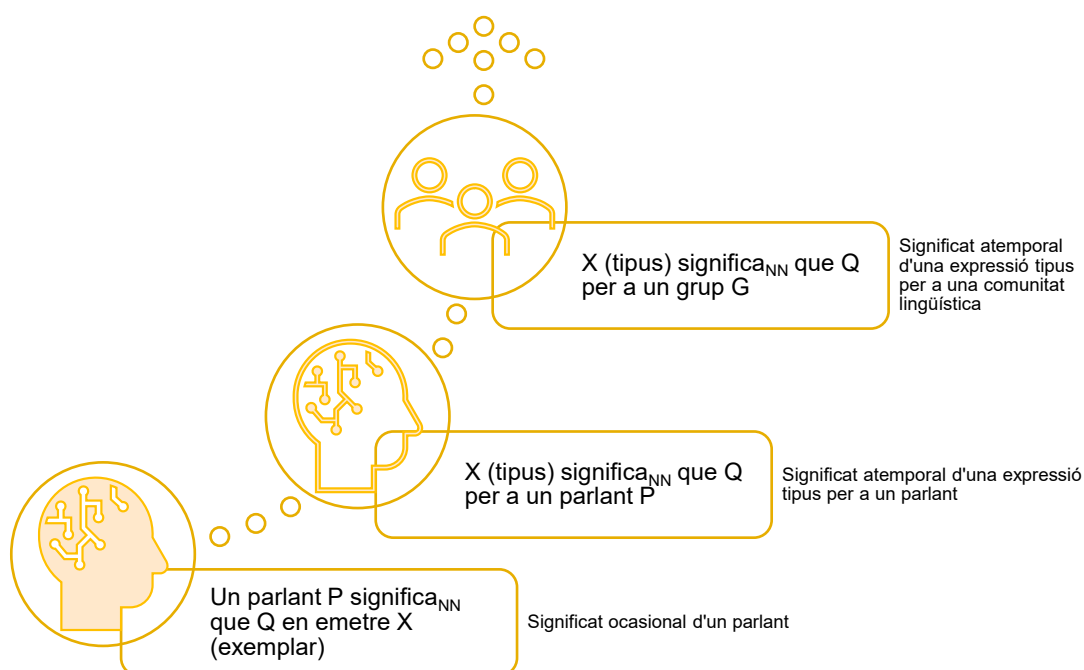

Figura 25. Estructura de l'anàlisi del significat atemporal d'una expressió de Grice

Encara fa una altra distinció en la qual no entrarem:

- X és una expressió tipus **completa**.
- X és una **part** d'expressió tipus completa estructurada.

1.8.1. Versió simplificada del Significat Atemporal per a un Parlant (SAP)

S'esquematitza:

Una expressió tipus X significa que Q per un parlant P	siss	Té l' hàbit o la política de proferir un exemplar d'X quan té la intenció de significar que Q (en el sentit de <i>Significat Ocasional del Parlant</i>).
---	-------------	--

Figura 26. Esquematització de la versió simplificada del SAP

De manera menys simplificada es pot considerar *tenir la intenció-S que Q*, que ha de complir les clàusules del **SOP versió 3*^{AP}** (Activació-en-Parlant).

1.8.2. Significat Atemporal per a un Grup (SAG)

S'esquematitza:

Una expressió tipus X significa que Q per un grup G	síss	Alguns (o molts) membres de G tenen en el seu repertori el procediment de proferir un exemplar d' X si tenen la intenció S que Q .
		Mantenen aquest procediment en el seu repertori perquè assumeixen que altres membres de G tenen o han tingut aquest procediment en el repertori.

Figura 27. Esquematització de la versió simplificada del SAG

1.9. Dificultats del SAP

Només ens centrarem a comentar la proposta d'anàlisi de **SAP**. Algunes dificultats són:

1.9.1. L'hàbit no fa significat_{NN}

La immensa majoria d'enunciats *no s'han usat mai* i, tot i així *tenen significat*. És més: **quan s'usa per primer cop un enunciat, ja té significat**.

<i>No ha de sorprendre a ningú que ni al McDonald's del carrer Pelai ni a cap dels restaurants de menjar ràpid de Barcelona no hi serveixin cargols.</i>	
No es té l'hàbit d'usar aquest enunciat.	No s'ha sentit, vist o usat mai abans.
És un enunciat tipus que significa_{NN} X .	

Figura 28. Exemple de la primera dificultat del SAP

1.9.2. L'hàbit pot ser selectiu

Hi pot haver **més d'una manera de dir que Q**, i un parlant tenir l'hàbit d'usar-ne una.

Per tal de dir que algú és un adulator, es pot tenir l' hàbit de dir <i>Aquest noi és un pilota</i> , o <i>Aquest és un llepaire</i> , o <i>És un afalagador</i> .	
Es pot no tenir l'hàbit de dir:	<i>Aquest noi és un adulator</i> .
És un enunciat tipus que significa_{NN} X .	

Figura 29. Exemple de la segona dificultat del SAP

1.9.3. L'hàbit pot no ser literal

P pot tenir l'hàbit d'usar **E** per significar que **Q**, però que **E** no signifiqui que **Q** per a **P**.

<i>T'he dit un milió de cops que tanquis el llum!</i>	
S'usa habitualment per dir:	Que s'ha dit molts cops (però no tants).

Figura 30. Exemple de la tercera dificultat del SAP

Actes de parla

Professor: Josep Macià Fàbrega (josep.macia@ub.edu)

2.1. Emissions realitzatives i constatatives

Tenint en compte els següents exemples:

Emissions realitzatives	<i>Accepto aquest home com a marit.</i>
	<i>Batejo aquest vaixell com L'esperit de la filosofia.</i>
	<i>Nomeno la Berta nova presidenta del Promonei SL.</i>
	<i>Et prometo que aquesta nit trauré el gos a passejar.</i>
	<i>Et dono la benvinguda.</i>
	<i>Declaro l'acusat culpable.</i>

Figura 1. Exemples d'emissions realitzatives i constatatives

No s'hi està *descrivint* res, s'hi està **fent** alguna cosa. També s'anomenen *performatius*.
Estan **subjectes a normes**; si no es compleixen hi ha **infortuni**:

<i>Normes de les emissions realitzatives</i>	
1	El procediment que s'invoca ha d' existir i ésser acceptat .
2	Les circumstàncies en les que s'invoca el procediment han de ser adequades .
3	S'ha de seguir el procediment correctament i fins al final .

Figura 2. Normes de les emissions realitzatives

Cal distingir entre:

Norma constitutiva	Norma regulativa
Si no es compleix no es produeix l'acte que suposadament s'havia de produir.	Si no es compleix quelcom no ha anat bé; l'acte és d' alguna manera inadequat , però es produeix.
No hi ha promesa, bateig...	Hi ha promesa, bateig...
Hi ha una <i>fallada</i> .	Hi ha un <i>abús</i> .

Figura 3. Norma constitutiva i regulativa de les emissions realitzatives

2.2. Caracterització de les emissions realitzatives

Intents de donar un **criteri** per caracteritzar les proferències realitzatives.

2.2.1. Criteri sintàctic-1

S'expressa:

Una proferència <i>P</i> és realitzativa	siss	Té la forma <i>Jo [VERB]...</i> , on <i>[VERB]</i> està en primera persona del present indicatiu .		
		El <i>[VERB]</i> exhibeix dos tipus d' asimetries , que fan que es produeixi o no determinat acte:	Usar-lo en primera persona	Usar-lo en tercera persona
			Usar-lo en present	Usar-lo en passat o futur

Figura 4. Criteri sintàctic-1

Hi ha emissions que **no compleixen la condició** del *criteri sintàctic-1*:

1	<i>S'adverteix als passatgers que no passin per les vies.</i>
2	<i>Tens autorització per entrar a l'edifici el cap de setmana.</i>
3	<i>Tanca la porta!</i>
4	<i>Gos perillós.</i>
5	<i>Estàs castigat sense poder sortir a la nit durant 3 dies.</i>

Figura 5. Dificultats del criteri sintàctic-1

2.2.2. Criteri sintàctic-2

S'expressa:

Una proferència <i>P</i> és realitzativa	siss	(i)	Té la forma <i>Jo [VERB]...</i> o <i>Es (impersonal) [VERB]...</i>		
			On <i>[Verb]</i> està en primera persona del present indicatiu .		
			El <i>[VERB]</i> exhibeix dos tipus d' asimetries , que fan que es produeixi o no determinat acte:	Usar-lo en primera persona	Usar-lo en tercera persona
				Usar-lo en present	Usar-lo en passat o futur
		(ii)	<i>P</i> és equivalent a una proferència del tipus que descriu (i)		

Figura 6. Criteri sintàctic-2

Classifica les **dificultats 1-4** del *criteri sintàctic-1* com a emissions realitzatives:

3	Emissió realitzativa no explícita	Emissió realitzativa explícita
	<i>Tanca la porta!</i>	<i>T'ordeno que tanquis la porta.</i>

Figura 7. Adequada classificació d'una dificultat del criteri sintàctic-1

Hi ha emissions que **no compleixen la condició** del *criteri sintàctic-2*:

1	<i>Visca el CN Terrassa!</i>	<i>Jo animo al CN Terrassa...?</i>
2	<i>Visca els nuvis!</i>	<i>Jo animo els nuvis...?</i>
3	<i>Maleïda sia!</i>	<i>No maleeixo aquesta cosa...?</i>
4	<i>Merda!</i>	<i>Jo renego?</i>
5	<i>Imbècil!</i>	<i>Jo t'insulto atribuïnt-te un QI baix...?</i>

Figura 8. Dificultats del criteri sintàctic-2

2.3. Falta de necessitat d'una caracterització de les emissions realitzatives

No cal trobar un criteri general per caracteritzar la diferència entre:

1	Les preferències constatatives ; que descriuen <i>com són</i> les coses i que poden ser avaluades com a <i>certes o falses</i> .			
2	Les preferències performatives ; sobre les quals s'ha observat que:	(a)	Consisteixen en <i>fer</i> una cosa.	
		(b)	Estan subjectes a <i>normes</i> , el compliment de les quals és necessari per poder <i>fer</i> la cosa i fer-la <i>adequadament</i> .	
		(c)	Poden fer-se de <i>forma</i> :	Explícita Es fa explícit el tipus d'acció.
				No explícita
		(d)	No són susceptibles a ser classificades com a <i>certes o falses</i> o si es corresponen o no amb com és el món.	

Figura 9. Diferències entre preferències constatatives i performatives que no cal caracteritzar

Hi ha trets que mostren que no cal voler donar una caracterització de *què és una preferència realitzativa*, perquè **la distinció realitzatiu/constatatiu no és adequada**.

(i)	Casos on les preferències realitzatives estan vinculades a la veritat o falsedat :	Fora, diu l'àrbitre.	
		Declaro l'acusat culpable del crim del qual l'acusa, diu el jutge.	
(ii)	En dir Declaro (x) o Informo (x) o Afirmo (x) o Anuncio (x) estic fent alguna cosa: declarant que (x) és tal.	En les preferències constatatives hi ha distinció entre:	
		Explícites	No explícites
		Anàloga a les realitzatives.	
(iii)	Les preferències constatatives a estan subjectes a normes:		
	Constitutives	Regulatives	
	Sinceritat.	Vacuïtat si no hi ha referència.	
	Et prometo que rentaré els plats, però no ho penso fer.	El gat és a la catifa, però jo no crec que hi sigui.	

	<i>Igual</i> que a les realitzatives.
--	---------------------------------------

Figura 10. Trets que mostren que no cal una caracterització de les preferències relativitzatives

Veritat/falsedat és una dimensió respecte la qual es pot avaluar una preferència, n'hi ha moltes **altres**: ser *adequat* o no, està *justificat* o no, ser *just* o no, ser *precís* o vague...

2.3.1. Col·lapse de la distinció entre emissió realitzativa i constatativa

El que hi ha són **actes de parla**. Les *emissions constatatives* (declarar, anunciar, asseverar, informar) són tipus d'acte de parla, igual que les ordres, o les preguntes.

Acte de parla				
Tipus d'acte que és possible fer pel fet que es diu el que es fa (sota les condicions i circumstàncies apropiades), i gràcies al significat d'allò proferit				
Exemples:				
<i>Anunciar</i>	<i>Informar</i>	<i>Descriure</i>	<i>Afirmar</i>	<i>Assegurar</i>
<i>Definir</i>	<i>Admetre</i>	<i>Declarar</i>	<i>Confessar</i>	<i>Suposar</i>
<i>Predir</i>	<i>Insistir</i>	<i>Proposar</i>	<i>Ordenar</i>	<i>Suplicar</i>
<i>Suggerir</i>	<i>Demandar</i>	<i>Autoritzar</i>	<i>Censurar</i>	<i>Comprometre's</i>
<i>Agrair</i>	<i>Felicitar</i>	<i>Perdonar</i>	<i>Batejar</i>	<i>Votar</i>
<i>Acceptar</i>		<i>Prometre</i>		

Figura 11. Actes de parla

Una *mostra* (sense importar-ne la classificació o els termes usats) d'una **classificació dels actes de parla** (o dels verbs que s'usen per fer-los):

Verdictius	Quan es fa un <i>veredict</i> e, una <i>estimació</i> , una <i>taxació</i> .
Exercitatus	S'exerceixen determinats drets o poders en fer un <i>nomenament</i> , <i>votar</i> , <i>aconsellar</i> , declarar la <i>guerra</i> .
Comissius	S'adquireix un compromís per fer determinada cosa, com ara quan es fa una <i>promesa</i> o una <i>amença</i> .
Representatus	Es presenta una manera com el món és o hauria de ser (<i>afirmar</i> , <i>declarar</i> , <i>informar</i> , <i>conjecturar</i> , <i>predir</i>).
Directius	<i>Ordenar</i> , <i>demanar</i> , <i>suplicar</i> .

Figura 12. Exemples d'actes de parla

2.4. Força il·locutiva i contingut locutiu

Tenint en compte els següents exemples:

Mateix contingut	<i>T'ordeno que tanquis la porta.</i>	1
	<i>Et demano que tanquis la porta.</i>	2

locutiu, però diferents forces il·locutives	<i>Predic que tancaràs la porta.</i>	3
	<i>Proposo que tanquis la porta.</i>	4
	<i>Afirmo que tancaràs la porta.</i>	5
	<i>Tancaràs la porta?</i>	6
	<i>T'autoritzo a tancar la porta.</i>	7

Figura 13. Exemples de casos amb el mateix contingut locutiu però diferents forces il·locutives

En la proferència de *qualsevol de les frases* hi ha involucrada la proposició que **qui adrecem tanca la porta** en un futur proper al moment de la proferència. Ara bé, es presenta de *diverses maneres* i **juga diferents rols**:

<i>T'ordeno que tanquis la porta.</i>	Obligació en base de l'autoritat del parlant.
<i>Et demano que tanquis la porta.</i>	El parlant voldria que fos veritat , i que la persona <i>fes que fos veritat</i> justament perquè li fa saber que voldria que ella fes que ho fos.
<i>Predic que tancaràs la porta.</i>	El parlant pren partit per la veritat d'aquesta proposició, assumint-ne la <i>incertesa</i> .
<i>Afirmo que tancaràs la porta.</i>	El parlant <i>es compromet amb la veritat</i> de la proposició i es presenta com tenint justificació per a creure que és vertadera .
<i>Tancaràs la porta?</i>	El parlant requereix a qui es dirigeix que indiqui si ella creu que la proposició és vertadera .
<i>T'autoritzo a tancar la porta.</i>	El parlant, en base a <i>la seva autoritat</i> , estableix que li és possible a la persona fer que es compleixi la proposició.

Figura 14. Rol de cada proferència

L'ús d'*afirmo, ordeno, t'autoritzo, proposo...* serveix per **fer explícit quina és la força** o manera amb la qual es **presenta el contingut**. També, per indicar **quina relació s'estableix amb el contingut** expressat (entre parlant, oient i proposició).

La **força** en què es presenta el contingut determina **quin és l'acte de parla realitzat**. *No se significa només el contingut: la força també és part del que se significa*. Entendre la força de la proferència és part d'entendre allò que el parlant vol dir; **depèn de les intencions del parlant**.

2.4.1. Distinció entre dos aspectes d'una proferència

El que abans era una distinció entre *diferents tipus de proferència* (unes descrivint el món, les altres fent una acció; subjectes a normes) passa a ser una **distinció entre dos**

aspectes de tota proferència:

Contingut d'una proferència	Força d'una proferència
La proposició involucrada, una manera possible de ser el món.	Diferents forces vinculades a diferents normes d'adequació .
La força determina com es presenta el contingut de la proferència .	

Figura 15. Contingut i força d'una proferència

Alguns exemples de *com* es pot presentar el contingut d'una proferència són:

- **Asseveració**: un estat del món que de fet *es dona* i que el parlant està *justificat en creure* que es dona.
- **Ordre**. un estat del món que el parlant *vol* que l'audiència es formi *la intenció de fer* que es doni.

2.4.2. Direcció d'encaix

Elizabeth Anscombe va introduir amb el llibre *Intention* (1975) la terminologia:

Direcció d'encaix				
Mot	→		Es volen usar uns mots que es corresponguin amb com és el món.	<i>Declarar</i>
				<i>Informar</i>
				<i>Anunciar</i>
				<i>Descriure</i>
				<i>Suposar</i>
	←		Es vol que el món passi a correspondre's amb el que diuen els mots.	<i>Suplicar</i>
				<i>Ordenar</i>
				<i>Demandar</i>
				<i>Prometre</i>
	↔		Es vol que el món es correspongui amb els mots i que els mots es corresponguin amb el món; perquè s'han usat els mots. L'ús dels mots fa que el món sigui com diuen.	<i>Batejar</i>
				<i>Nomenar</i>
				<i>Votar</i>
				<i>Casar</i>

Figura 16. Direcció d'encaix

La *direcció d'encaix* ← es correspon a que jo escric una **llista de la compra** per guiar què haig de comprar al supermercat; la *direcció d'encaix* → correspon amb la **llista que confecciona el detectiu** per saber què he comprat al supermercat.

2.4.3. Efecte perlocutiu

Es defineix:

Efecte perlocutiu				
Efectes en l'audiència dels actes de parla.				
Que amb una proferència el parlant adverteixi a l'audiència que quelcom depèn de les intencions del parlant.		Que amb la proferència el parlant convenci a l'audiència que quelcom depèn del que passi amb l'audiència.		
<i>No puc convèncer simplement dient que convenço, però sí que puc fer servir un advertiment dient que el faig.</i>				
Efectes perlocutius:				
<i>Avorrir</i>	<i>Espantar</i>	<i>Escandalitzar</i>	<i>Avergonyir</i>	<i>Impressionar</i>
<i>Convèncer</i>	<i>Molestar</i>	<i>Persuadir</i>	<i>Sorprendre</i>	<i>Divertir</i>

Figura 17. Efecte perlocutiu

2.5. Actes de parla indirectes

Pot ser que en fer un acte de parla **se'n faci un altre**:

1	<i>Pots tancar la finestra?</i>
2	<i>Si parleu, no podem sentir el que diu el company.</i>
3	<i>Aquesta situació és inacceptable i s'haurà de canviar:</i> dit en una situació on per canviar la situació cal fer X, i que es faci X o no depèn del parlant.

Figura 18. Exemples d'actes de parla indirectes

Es poden entendre en termes d'**implicatures conversacionals**.

Implicatures conversacionals

Professor: Josep Macià Fàbrega (josep.macia@ub.edu)

3.1. Implicatures conversacionals

Tenint en compte els següents exemples:

1	Carta de recomanació per a una feina: <i>El candidat és molt puntual i fa bona lletra.</i>	Aquest no és un bon candidat .
2	<i>Alguns regals dels que m'has fet m'han agradat.</i>	Alguns dels regals no m'han agradat .
3	A: <i>Té parella en Pere?</i> B: <i>Últimament va molt sovint a Tarragona.</i>	És possible que en Pere tingui parella a Tarragona .
4	A: <i>Com li va la nova feina a en David?</i> B: <i>Molt bé, encara no l'han posat a la presó.</i>	És possible que en David faci alguna cosa a la nova feina que el posi a la presó .
5	Al costat d'un cotxe aturat: A: <i>Hi ha alguna gasolinera?</i> B: <i>En aquest camí a la dreta n'hi ha una.</i>	En aquest camí hi ha una gasolinera que probablement està oberta on es pot arribar caminant sense dificultat.
6	<i>El meu cotxe sembla un Ferrari.</i>	El meu cotxe no és un Ferrari .
7	Avui quan viatjava al tren estava assegut al costat d'una dona que no parava de parlar pel mòbil, i no em deixava llegir tranquil.	No estava assegut al costat de cap dona coneguda .

Figura 1. Exemples d'implicatura conversacional

Grice explica el **mecanisme** que genera les *implicatures conversacionals*: parteix del **reconeixement** que l'**intercanvi lingüístic és part de l'activitat racional** humana.

3.1.1. La conversa

La **conversa** és una *activitat cooperativa* que en cada moment té una **finalitat**. Està subjecta al **Principi de Cooperació**.

Principi de Cooperació
Fes que la teva contribució a la conversa sigui tal com es requereix, en el moment en que la fas, atesa la finalitat o propòsit de l'intercanvi lingüístic on participes.

Figura 2. Principi de Cooperació

Hi ha quatre **màximes conversacionals**:

Màximes conversacionals		
Quantitat	(i)	Fes que la teva contribució sigui tan informativa com cal .
	(ii)	No facis la teva contribució més informativa del que cal .
Qualitat		Intenta que la teva contribució sigui vertadera .
	(i)	No diguis allò que creus que és fals .
	(ii)	No diguis allò per al que no tens prou evidència .
Relació		Sigues rellevant .
Manera		Sigues perspicu .
	(i)	Evita expressar-te de forma obscura .
	(ii)	Evita l' ambigüitat .
	(iii)	Sigues breu (evita la prolixitat innecessària).
	(iv)	Sigues ordenat .

Figura 3. Màximes conversacionals

Segons l'ús particular de l'expressió **allò que es diu** que fa Grice:

Allò que es diu amb l'ús d'un enunciat és el significat literal (convencional) de l'enunciat, un cop hem:		
Interpretat les expressions indèxiques (<i>jo, ella, ara, allò, ...</i>).	Resolt les possibles ambigüitats , ja siguin:	
	Lèxiques (<i>banc</i> com a entitat financera o mobiliari urbà).	Estructurals (en dir <i>L'amic de la professora de París</i> qui és de París?).

Figura 4. Allò que es diu segons Grice

3.2. Càlcul d'una implicatura conversacional

La **forma general** de la derivació d'una implicatura (tal com la dona Grice) és:

1	El parlant ha dit que Q .
2	No hi ha cap raó per creure que el parlat no està seguint les màximes o, com a mínim, el Principi de Cooperació (PC).
3	El parlant podria estar seguint les màximes si el parlant pensés que Q .
4	El parlant sap (i sap que <i>jo sé que sap</i>) que jo m'adono que creu que cal suposar que pensa que Q .
5	El parlant no ha fet res per impedir que jo pensi que Q .
6	El parlant pretén que jo pensi o, com a mínim, està disposat a deixar que jo pensi que Q .

7	Per tant, el parlant ha implicaturat que Q.
---	--

Figura 5. Forma general de la derivació d'implicatura conversacional

3.2.1. Exemple dels regals

Seguiment del càlcul d'una implicatura conversacional:

<i>Alguns dels regals que m'has fet m'han agradat.</i>	
Implicatura: Alguns dels regals que m'has fet no m'han agradat.	
1	El parlant ha dit que alguns dels regals que li he fet li han agradat.
2	El parlat actua d'acord amb les màximes i el Principi de Cooperació (PC).
3	El parlant sap si li han agradat tots els regals que li he fet o no.
4	Si al parlant li haguessin agradat tots els regals que li he fet seria pertinent que ho digués.
5	Atès que el parlant actua d'acord amb la màxima de Quantitat-(i) , i no m'ha dit que li han agradat tots els regals, deu ser que no li han agradat tots els regals.
6	El parlant sap que jo raonaria d'aquesta manera i no ha fet res per impedir-ho.
7	Per tant, el parlant vol que jo que si que no li han agradat tots els meus regals: em vol comunicar que no li han agradat tots els regals. El parlant ha implicaturat conversacionalment que no li han agradat tots els regals.

Figura 6. Exemple del càlcul de la implicatura conversacional dels regals

3.2.2. Exemple de la parella d'en Pere

Seguiment del càlcul d'una implicatura conversacional:

<i>A: Té parella en Pere?</i>	
<i>B: Últimament va molt sovint a Tarragona.</i>	
Implicatura: Alguns dels regals que m'has fet no m'han agradat.	
1	A demana a B si el Pere té parella, i B diu que últimament va molt a Tarragona.
2	B actua d'acord amb les màximes i el Principi de Cooperació (PC).
3	Si B només hagués volgut comunicar que en Pere últimament va molt a Tarragona estaria violant la màxima de Relació.
4	Per tant, B ha d'haver volgut comunicar-me alguna cosa més.
5	El més clar candidat al <i>més</i> és que en Pere potser té parella a Tarragona.
6	B sap que A raonaria així i no ha fet res per impedir-ho.
7	Per tant, B vol que A pensi a partir del que ha dit que és possible que en Pere tingui parella a Tarragona.

8	B em vol comunicar que és possible que en Pere tingui parella a Tarragona. B ha implicaturat que és possible que en Pere tingui parella a Tarragona.
---	--

Figura 7. Exemple del càlcul de la implicatura conversacional de la parella d'en Pere

3.3. Calculabilitat

Les implicatures són calculables o *derivables*.

Implicatura	
És una proposició que el parlant ha significat . El fet que el parlant l'ha significat es pot establir mitjançant una derivació que apel·la , essencialment, a:	
Què és el que el parlant ha dit i en quin context ho ha dit.	El fet que el parlant actua d'acord amb el Principi de Cooperació i les màximes .

Figura 8. Implicatura

Hi ha dues característiques més de les implicatures: **cancel·labilitat** i **indesllogabilitat**.

3.4. Cancel·labilitat

Suposem:

De l'ús de l'expressió <i>E</i> en un context <i>C</i> se'n segueix que el parlant significa que <i>Q</i> :	
<i>Q</i> és cancel·lable si:	Hi ha un <i>E'</i> tal que l'ús <i>E+E'</i> en <i>C</i> no se segueix que el parlant significa que <i>Q</i> .

Figura 9. Cancel·labilitat

Alguns exemples:

1	Carta de recomanació per a una feina: <i>El candidat és molt puntual i fa bona lletra. I amb això no vull dir que no sigui potencialment un molt professor: de fet, crec que ho és.</i>
2	<i>Alguns regals dels que m'has fet m'han agradat. De fet, m'han agradat tots els regals que m'has fet.</i>
6	<i>El meu cotxe sembla un Ferrari. Bé, i amb això no vull dir que ho sembli però que quedi lluny de tenir les prestacions d'un Ferrari. De fet, el meu cotxe és un Ferrari: el vaig heretar del meu avi...</i>

Figura 10. Exemples de cancel·labilitat d'una implicatura

3.5. Indesllogabilitat

Si es diu **el mateix en el mateix context**, encara que sigui amb unes altres paraules, se seguirà generant la **mateixa implicatura**.

De l'ús de l'expressió <i>E</i> en un context <i>C</i> se'n segueix que el parlant significa que <i>Q</i> :	
Q és indeslligable si:	Per a tot <i>E*</i> tal i que amb <i>E*</i> es diu el mateix que amb <i>E</i> a <i>C</i> : d'<i>E*</i> en <i>C</i> se segueix que el parlant significa que <i>Q</i>.

Figura 11. Indeslligabilitat

Alguns exemples:

1	Carta de recomanació per a una feina: <i>El candidat és molt puntual i fa bona lletra.</i>	<i>El candidat sempre arriba a l'hora i la seva cal·ligrafia és molt bona.</i>
2	<i>Alguns regals dels que m'has fet m'han agradat.</i>	<i>Més d'un dels regals que m'has fet m'han agradat.</i>
3	A: <i>Té parella en Pere?</i> B: <i>Últimament va molt sovint a Tarragona.</i>	<i>Amb força freqüència, en els darrers temps s'ha estat desplaçant a la ciutat de Tarragona.</i>

Figura 12. Exemples d'implicatures indeslligables (*E* vs. *E**)

Les implicatures que depenen de la màxima Manera són deslligables. És a dir: expressades d'una altra manera *perdrien la implicatura* original.

3.5.1. Exemple de la recepció de la Filomena

Deslligabilitat d'una implicatura dependent de la màxima Manera:

A: <i>Va cantar alguna cançó la Filomena al final de la recepció?</i> B: <i>Al final de la recepció la Filomena va produir una sèrie de sons que es corresponien de prop amb la partitura de La dama d'Aragó.</i>
Implicatura: La Filomena va cantar molt malament.
Dient el mateix que ha dit B d'una altra manera la implicatura desapareix :
A: <i>Va cantar alguna cançó la Filomena al final de la recepció?</i> B: <i>Al final de la recepció la Filomena va cantar La dama d'Aragó.</i>

Figura 13. Exemples de la implicatura deslligable de la recepció de la Filomena

3.5.2. Exemple dels doctors

Deslligabilitat d'una implicatura dependent de la màxima Manera:

El marit de la doctora: <i>Vols que li digui a la doctora Garcia que et telefoni després?</i> El doctor Macià: <i>No, no hi seré: he de dur el fill del doctor Macià a classe de ballet.</i>
Implicatura: És ridícul que et refereixis a la teva dona quan parlis amb mi usant el seu títol de doctora.
Dient el mateix que ha dit el doctor d'una altra manera la implicatura desapareix :

El marit de la doctora: *Vols que li digui a la doctora Garcia que et telefoni després?*
 El doctor Macià: *No, no hi seré: he de dur el meu fill a classe de ballet.*

Figura 14. Exemples de la implicatura deslligable dels doctors

3.5.3. Exemple de la sortida

Deslligabilitat d'una implicatura dependent de la màxima Manera:

A: <i>Has quedat aquesta nit per sortir amb la Marta?</i> B: <i>No és cert que no hagi acordat amb ella fer el contrari de no deixar de sortir.</i>
Implicatura: No tinc gaires ganes de dir-te si jo i la Marta sortirem o no.
Dient el mateix que ha dit B d'una altra manera la implicatura desapareix :
A: <i>Has quedat aquesta nit per sortir amb la Marta?</i> B: <i>Hem quedat que no sortíem.</i>

Figura 15. Exemples de la implicatura deslligable de la sortida

3.6. Implicatures generalitzades i particularitzades

Una implicatura és **generalitzada** si es genera sense dependre de cap tret peculiar del context. És a dir: es *generarà sempre* llevat que hi hagi algun tret especial del context que ho impedeixi.

Les implicatures que **no són generalitzades són particularitzades**.

1	Carta de recomanació per a una feina: <i>El candidat és molt puntual i fa bona lletra.</i>	Aquest no és un bon candidat.	Particularitzada
2	<i>Alguns regals dels que m'has fet m'han agradat.</i>	Alguns dels regals no m'han agradat.	Generalitzada
3	A: <i>Té parella en Pere?</i> B: <i>Últimament va molt sovint a Tarragona.</i>	És possible que en Pere tingui parella a Tarragona.	Particularitzada
4	A: <i>Com li va la nova feina a en David?</i> B: <i>Molt bé, encara no l'han posat a la presó.</i>	És possible que en David faci alguna cosa a la nova feina que el posi a la presó.	Particularitzada
5	Al costat d'un cotxe aturat: A: <i>Hi ha alguna gasolinera?</i> B: <i>En aquest camí a la dreta n'hi ha una.</i>	En aquest camí hi ha una gasolinera que probablement està oberta	Particularitzada

		on es pot arribar caminant sense dificultat.	
6	<i>El meu cotxe sembla un Ferrari.</i>	El meu cotxe no és un Ferrari.	Generalitzada
7	Avui quan viatjava al tren estava assegut al costat d'una dona que no parava de parlar pel mòbil, i no em deixava llegir tranquil.	No estava assegut al costat de cap dona coneguda.	Generalitzada

Figura 16. Classificació dels d'implicatures conversacionals entre generalitzades i particularitzades

3.7. El Principi de la Navalla d'Occam modificat

Reconèixer que existeixen implicatures ajuda a simplificar l'ontologia de significats a l'hora d'explicar com és que comuniquem el que comuniquem.

Principi de la Navalla d'Occam de Grice
No multipliqueu els sentits sense necessitat.

Figura 17. Principi de la Navalla d'Occam de Grice

S'observen dos exemples d'aplicació del principi:

Alguns	Amb Alguns dels regals que m'has fet m'han agradat algú podria intentar explicar que es comuniqui que alguns regals no t'han agradat dient que <i>alguns</i> té dos sentits :		
	<i>Dos o més</i>	<i>Dos o més per no tots</i>	
	Per tant, hi ha dos significats associats convencionalment a <i>alguns</i> .		
	Grice diu que no hauríem d'adoptar aquesta proposta . Podem tenir una ontologia més simple de significats i explicar les mateixes dades.		
I	El connector de lògica de predicats \wedge i la conjunció i no tenen el mateix significat. L'un és commutatiu ; l'altre (<i>i</i>), no.		
	<i>La línia 3 té una parada i la línia 5 té dues parades.</i>	<i>La línia 5 té dues parades i la línia 3 té una parada.</i>	Equivalent a \wedge .
	<i>La Gemma es va quedar embarassada i es va casar.</i>	<i>La Gemma es va casar i es va quedar embarassada.</i>	Indicant seqüència temporal.
	<i>Va perdre el coneixement i va caure pel balcó.</i>	<i>Va caure pel balcó i va perdre el coneixement.</i>	Indicant relació causal.

	Si bé es pot considerar que <i>i</i> és ambigu , Grice ho nega : <i>i</i> té un sol sentit, <i>i</i> és el mateix que \wedge .
--	--

Figura 18. Aplicacions del Principi de la Navalla d'Occam de Grice

3.8. Altres implicatures

Pot ajudar a entendre millor què són les implicatures conversacionals **comparar-les**:

Conversacionals		<i>Alguns regals dels que m'has fet m'han agradat.</i>	Alguns dels regals no m'han agradat.
Convencionals		<i>La Glòria és rica, però honrada.</i>	Hi ha un contrast entre que la Glòria sigui rica i que sigui honrada , de forma que la probabilitat que sigui honrada essent rica és més petita que la probabilitat que fos honrada si no fos rica.
Analítiques	Lògiques	<i>Venècia s'enfonsa.</i>	Alguna cosa s'enfonsa .
	No lògiques	<i>La Maria és germana de la Berta.</i>	La Berta és germana de la Maria.
Pressuposicions		<i>El rei d'Andorra és alt.</i>	Andorra té exactament un rei .

Figura 19. Exemples d'altres tipus d'implicatura